

Introducció al dret processal

LLIÇÓ 0. INTRODUCCIÓ. CONCEPTES BÀSICS DE LA DISCIPLINA.

L'objecte de la disciplina del dret processal gira entorn a:

1. Jurisdicció
2. L'acció
3. El procés

1. Jurisdicció

És una potestat de l'estat a través de la qual es realitza o actua el dret en el cas concret (= a declarar la voluntat de la llei).

Segons la CE aquesta potestat jurisdiccional té 5 objectius:

- Tutela dels drets objectius i interessos legítims dels ciutadans
- Determinació de la pena, sancionar
- Controlar la legalitat de l'actuació administrativa
- Control de constitucionalitat de la llei
- Tutela dels drets fonamentals

Característiques

- concreta: es dirigeix a un nombre limitat
- no innovadora: quan es dicta una llei no es modifica les existències prèvies
- individual

2. Acció

És el dret dels ciutadans a obtenir de l'estat la prestació de l'activitat jurisdiccional

3. Procés

És l'instrument, exclusiu i excloent, a través del qual s'exercita la potestat jurisdiccional i es satisfà el dret dels ciutadans a obtenir la prestació de l'activitat jurisdiccional.

La denominació de Dret processal només es refereix a aquest últim element, encara que inclou al tres.

En definitiva, qualsevol que sigui la definició que es formuli, sempre es pressuposa l'existència d'una potestat o funció de l'estat, atribuïda a determinats òrgans i dirigida a la tutela del dret objectiu (jurisdicció), necessàriament actuada a través d'una successió reglada d'actes (procés) junt amb els pressupostos, condicions i límits del dret dels ciutadans a l'inici, desenvolupament i amplitud de dita activitat (acció).

LLIÇÓ 1. LA POTESTAT JURISDICCIONAL

1. La relativitat del concepte de jurisdicció:

Històricament en tota comunitat política, una vegada arribat a un cert grau d'organització institucional, el poder públic tendeix a assumir la funció de resoldre o dirimir els conflictes i disputes, Així com la d'infringir els càstigs o penes més Graus previstes pel Dret. Totes aquestes activitats suposen realitzar o actuar el Dret.

SERRA opina que lo important en el concepte de jurisdicció seria el poder d'un tercer guiant cap a la determinació del Dret en el cas concret.

Encara que, la majoria dels autors, semblen convenir en el caràcter relatiu del concepte de jurisdicció.

MONTERO AROCA diu: quan es parteix del dret polític i concretament de la divisió de poders, conceptuant-la com una de les potestats de l'estat, és innegable el seu caràcter relatiu.

La jurisdicció suposa la determinació irrevocable del dret en un cas concret, seguida en el seu cas, de la seva actuació pràctica (SERRA), però s'ha de basar en la realitat del nostre país i del nostre temps, arts 117 a 127 de la CE i en la Llei Orgànica del Poder Judicial (LO 6/1985, de 1 de Juliol i les seves posteriors reformes)

En resum, la jurisdicció és el dret en el cas concret i això és que declara quina és la voluntat de la llei en el cas concret.

2. L'abolició de la justícia privada o autoajuda

L'aparició o existència de la jurisdicció representa un notable avanç civilitzador en implicar l'abolició de la denominada justícia privada, en que cadascú feia i aplicava el seu dret i comportava diferents riscos (subjectivisme, ús de la violència...). Quan el poder públic és feble el recurs d'autoajuda es dispara.

En l'actualitat, l'actuació del dret per la pròpia mà constitueix una conducta sancionadora penalment en l'art 455 CP.

3. La jurisdicció com a potestat pública encaminada a l'actuació o realització del dret en el cas concret

La jurisdicció és concebuda en l'ordenament jurídic espanyol com potestat estatal (art. 117.3 CE) que també especifica que consisteix en jutjar i executar lo jutjat (art.2.1 de LOPJ). S'inclouen jutjar i executar.

Jutjar:– discernir i declarar la resposta de l'ordenament jurídic davant uns fets determinats és a dir, aplicar el dret a uns fets

Executar:– fer real o efectiu el pronunciament o declaració que resulti de l'operació de jutjar.

La seguretat jurídica, la efectivitat del dret i la coercibilitat dels mandats fan necessària l'existència d'aquesta potestat pública.

L'actuació del dret es concreta en 5 aspectes (objectius):

- Tutela dels drets subjectius i els interessos legítims dels ciutadans (art.24 CE)
- El monopoli de la imposició de penes (art. 25 CE)
- La tutela dels drets i llibertats fonamentals (art.53.2 CE)
- El control de la potestat reglamentària i de la legalitat de l'actuació administrativa (art.106.1 CE)
- El control de la constitucionalitat de les lleis (art.161 CE)

En definitiva, en el nostre ordenament jurídic la jurisdicció es concep com la potestat pública que té com missió l'actuació o realització del dret objectiu en el cas concret.

4. La jurisdicció i la resta de potestats bàsiques de l'Estat

La jurisdicció, conjuntament amb la potestat executiva i legislativa, s'acostuma a considerar com una de les tres potestats bàsiques de l'Estat.

4.1 JURISDICCIO I LEGISLACIO

P. Legislativa – té com finalitat la promulgació de lleis, és a dir, la producció de normes jurídiques de rang legal, instrument a través del qual es regulen els aspectes centrals que afecten a la comunitat política

P. Jurisdiccional – davant un cas concret es declara la voluntat de la llei i es fa complir.

POTESTAT JURISDICCIONAL	POTESTAT LEGISLATIVA
a) CONCRET: fa referència a un cas determinat	a) ABSTRACTE: es dicta a una pluralitat indefinida de casos
b) ESPECIAL: efectes sobre els que han sigut part del procés	b) GENERAL: no té un destinatari concret
c) NO INNOVADOR: declara la voluntat del dret, de la llei	c) INNOVADORA: noves normes, deroga...

4.2 JURISDICCIO I ADMINISTRACIO

P. executiva (Administració) – proveeix de diferents maneres el bé de la cosa pública executant i desenvolupant les lleis dictades pels òrgans legislatius, dipositaris de la representació popular.

P. jurisdiccional – s'ocupa de realitzar o actuar el dret en el cas concret.

Ara bé, l'administració també porta a terme amb freqüència activitats que consisteixen en la realització del dret en el cas concret i s'assemblen notablement a l'activitat que realitzen els Tribunals (imposa multes, separa del servei als seus funcionaris...). Inclòs la forma que exercita aquesta potestat. Però hi ha importants diferències entre aquestes activitats:

– Règim de independència amb el que actuen, respectivament, els òrgans jurisdiccional i els administratius. A l'administració li correspon un mode d'actuació jerarquitzada, la jurisdicció exerceix amb absoluta independència, tant interna com externa

– Imparcialitat, estan estrictament obligats a ser imparcials, en el sentit de que han de dictar les seves resolucions sense el menor apropament de previsió o predisposició que els mogui a resoldre a favor d'alguna de les persones implicades en el procediment, significa actuació amb ple desinterès subjectiu. Els Tribunals tracta d'una potestat instrumental respecte de les funcions que té assignades, es a dir, dirigida a possibilitar el desenvolupament dels treballs que té encomanades per la llei, els tribunals a més de desinterès subjectiu actuen amb desinterès objectiu, en cosa aliena

– La realització del dret operada pels òrgans administratius és sempre susceptible de revisió per part dels òrgans jurisdiccional

– Només les resolucions dels òrgans jurisdiccional son capaç de generar l'autoritat de la cosa jutjada, és a dir, d'impedir un nou examen, revisió o replantejament del que s'ha decidit

LLIÇÓ 2. ELS ÒRGANS JURISCCIONALS I LA ORGANITZACIO JURISDICCIONAL ESPANYOLA

1. Els jutjats i tribunals. Concepte i classes

Els òrgans jurisdiccionals previstos en el Dret espanyol són de dues classes fonamentals: els Jutjats i els Tribunals. El primer té com element personal un sol jutjador: el Jutge, en canvi els Tribunals està integrat per més d'un i rep el nom de Magistrat. També existeixen les Audiències (Provincials i Nacionals).

Segons el art 26 LOPJ:

- Classes de JUTJATS: – J. de Pau
- J. de Primera Instància i Instrucció
- J. de lo Penal
- J. de Primera Instància de lo Contenciós – Administratiu
- J. de lo Social
- J. de Menors
- J. de Vigilància Penitenciària
- J. Centrals d'Instrucció
- J. Centrals de lo Penal
- J. Centrals de lo Contenciós – Administratiu
- J. Central de Menors
- Classes de TRIBUNALS: – Audiències Provincials
- Tribunals Superiors de Justícia de les CCAA
- L'Audiència Nacional
- El Tribunal Suprem

2. Funcionament dels òrgans col·legiats

1. Sales i Seccions de Justícia:

Els òrgans jurisdiccionals col·legiats solen estar dividits en Sales o Seccions que, són els autèntics Tribunals o òrgans que imparteixen justícia. Es tracta d'un mecanisme de divisió del treball i d'especialització. Es creen diferents Sales, atenent a grans blocs temàtics (de lo civil, penal, contenciós – administratiu...). i les Sales a la vegada, es podran dividir en seccions. Concretament:

	Sección Civil (Tribunal de Marca Comunitaria)	Civil	Art. 82 LOPJ Art. 86 bis.4 LOPJ	
				Art. 82 LOPJ

		Secció Penal	Penal	
	Tribunal Superior de Justicia de las CCAA	Sala de lo civil y penal	Civil y Penal	Art. 73 LOPJ
		Sala de lo C-A	C-A	Art. 74 LOPJ
		Sala de lo Social	Social	Art. 75 LOPJ
	Audiencia Nacional	Sala de lo Penal	Penal	Art. 65 LOPJ
		Sala de lo C-A	C-A	Art. 66 LOPJ
		Sala de lo Social	Social	Art. 67 LOPJ
		Sala de Apelación	Penal	Art. 64 bis LOPJ
	Tribunal Supremo	Sala 1ª	Civil	Art. 56 LOPJ
		Sala 2ª	Penal	Art. 57 LOPJ
		Sala 3ª	C-A	Art. 58 LOPJ
		Sala 4ª	Social	Art. 59 LOPJ

2. Constitució dels òrgans col·legiats

Per realitzar actuacions jurisdiccionals vàlides, la Sala o Secció ha d'estar integrada com a mínim per 3 Magistrats (art.196 LOPJ)

3. Els Presidents de la Sala i de la Secció

Estan presidides per un dels seus Magistrats. El President exerceix funcions de caràcter administratiu o governatiu. En matèria disciplinaria (arts. 191 i 194 LOPJ), li correspon fer el senyal de les vistes (art. 250), regular l'ús de la paraula...

4. El Magistrat ponent

La condició de ponent recau en un dels Magistrats que han format Sala, segons un torn fet anualment (art.203). Aquest Magistrat assumeix els treballs previstos en l'art 205, per exemple; presidir la pràctica de les proves, informar al Tribunal sobre la pertinència de les proves presentades, proposar les sentències...

5. Deliberació, votació i decisió

Correspon al President de la Sala convocar als Magistrats que han format Sala per deliberar i votar els assumptes que tinguin que decidir a través d'auto o sentència, la Llei requereix que es deliberi immediatament després, o si no és possible el President senyala un data per fer-ho (art.253). Els assumptes s'han de decidir per majoria absoluta dels Magistrats (art.255)

6. Cobertura d'absències

Pot succeir que alguns dels Magistrats es trobin absents i no s'arribi a reunir el número de Magistrats per formar la Sala. Es preveu tres mecanismes per cobrir-les:

a) Cobertura d'absències amb altres Magistrats del Tribuna (art 199)

b) Comissions de Servei (216): circumstàncies d'especial necessitat o amb conformitat dels interessats

c) Magistrats suplents (art.200 i 201): s'elaboren llistes anualment i pel Consell General del Poder Judicial, la seva funció consisteix en integrar les sales o seccions dels tribunals quan no hi hagi suficients magistrats de plantilla per constituir-les vàlidament.

7. Sales de Vacances

El mes d'agost és el període senyalat per les vacances del Magistrats (art.371). Però com l'activitat jurisdiccional no pot interrompin-se absolutament durant aquest mes, es preveu que hagi en cada Tribunal una Sala que s'ocupi dels assumptes que no admetin demora.

3. Els ordres jurisdiccionals

La jurisdicció ordinària està dividida en ordres jurisdiccionals. Són els següents:

A) Ordre Jurisdiccional Civil

B) Ordre Jurisdiccional Penal

C) Ordre Jurisdiccional Contenciós- Administratiu

D) Ordre Jurisdiccional Social

A) Civil: coneix als assumptes relatius al Dret privat, és a dir, a les matèries que estan englobades al Dret civil i mercantil (art. 9.2) i a les matèries que no estiguin assignades a cap altre ordre jurisdiccional

B) Penal: atribuït el coneixement de les causes i els judicis criminals, amb excepció de les militars (art 9.3)

C) Contenciós- Administratiu: coneix els assumptes en relació als actes de les Administracions públiques subjectes al Dret administratiu, amb les disposicions administratives de rang inferior a la Llei i amb els dret legislatius (art 82.6), en relació amb la responsabilitat patrimonial de les administracions públiques i del personal al seu servei, dels recursos contra la inactivitat de l'administració i dels recursos contra les actuacions materials de les administracions que constitueixin via de fet.

D) Social: de les que es promoguin dintre de la branca social del dret, tant en conflictes individuals o col·lectius i de les matèries de Seguretat Social o contra l'Estat (art 9.5)

A continuació s'especifica on apareix cada ordre jurisdiccional i els òrgans judicials que operen en ells:

A) O.J. Civil – Jutjats de Pau

- Jutjats de 1ª Instància i Instrucció
- Audiències Provincials
- Sala de lo Civil i Penal dels T. Superiors de Justícia de les CCAA
- Sala 1ª (Civil) del TS

B) O.J. Penal – Jutjats de Pau

- Jutjats de 1ª Instància i Instrucció
- Jutjats de lo Penal
- Audiències Provincials

- Sala de lo Civil i Penal dels T. Superiors de Justícia de les CCAA
- Sala 2ª (Penal) del Tribunal Suprem
- Jutjats de Menors
- Jutjat Central de Menors
- Jutjats de Vigilància Penitenciària
- Jutjats Centrals d'Instrucció
- Jutjats Centrals de lo penal
- Audiència Nacional

C) O.J C-A – Jutjats de 1ª Instància de lo C-A

- Jutjats Centrals de lo C-A
- Sales C-A dels Tribunals Superiors de Justícia de les CCAA
- Sala C-A de l'Audiència Nacional
- Sala 3ª (C-A) del Tribunal Suprem

D) O.J. Social – Jutjats de 1ª Instància de lo Social

- Sales de lo Social dels Tribunals Superiors de Justícia de les CCAA
- Sala de lo Social de l'Audiència Nacional
- Sala 4ª (Social) del Tribunal Suprem

4. Conflictos de jurisdicción, conflictos de competencia i qüestions de competència

CONFLICTOS DE JURISDICCIÓN

- Regulación: Art. 38 a 41 LOPJ + LO 2/1987, de 18 de mayo, de Conflictos Jurisdiccionales (LOCJ)
- Concepto: Conflictos de atribuciones surgidos entre órganos pertenecientes a :
 - Jurisdicción ordinaria – Administración pública
 - Jurisdicción militar – Administración Pública
 - Jurisdicción contable – Administración Pública
 - Jurisdicción ordinaria – Jurisdicción militar
 - Jurisdicción militar – Jurisdicción contable
- Tipos de conflicto:
 - Positivo: Ambos órganos se estiman competentes para conocer de un determinado asunto.
 - Negativo: Uno y otro órgano niegan ser competentes para conocer del asunto.

- Tramitación en los casos 1, 2 y 3 (conflictos con Administración Pública):
- Legitimación: Para los conflictos positivos, todos los juzgados y Tribunales –menos los de paz– (Art. 2 LOCJ) y los órganos administrativos previstos en los Art. 3 y 4 LOCJ. Para los conflictos negativos, la persona interesada que haya visto como el órgano judicial y el administrativo se han declarado incompetentes por resolución firme (Art. 13.1 LOCJ).
- Órgano competente para resolver el conflicto: TRIBUNAL DE CONFLICTOS DE JURISDICCIÓN (TCJ) (Art. 1 LOCJ). Su composición está prevista en el Art., 38 LOPJ.
- ¿Sobre qué materias puede plantearse el conflicto? Todas excepto:
- Resoluciones judiciales dictadas en procedimientos de *habeas hábeas* (Art. 6 LOCJ)
- Resoluciones judiciales firmes o pendientes de recurso de casación o revisión (salvo que el conflicto sea respecto a la ejecución de la resolución) (Art. 7 LOCJ)
- Actos que hayan agotado la vía administrativa (excepto que el conflicto sea respecto a la ejecución del acto) (Art. 8 LOCJ)
- Procedimiento:
- Planteamiento: Del conflicto + (Art. 9 a 12 LOCJ), del conflicto – (Art. 13 LOCJ).
- Tramitación: Artículos 14 y 15 LOCJ
- Decisión Sentencia:
 - Voto de calidad del Presidente en caso de empate (Art. 38 LOPJ, 12.3 de la LO 22-04-1980, del Consejo de Estado)
 - Contenido (Art. 17 LOCJ)
 - Posibilidad de imponer multas (Art. 18 LOCJ)
 - Notificación a las partes y publicación en el BOE (Art. 19 LOCJ)
 - No recurso, salvo amparo constitucional. Sí aclaración. (Art. 20 LOCJ)

4. Gratuidad (art. 21 LOCJ)

- Particularidades de la tramitación de los casos 3, 4 y 5 (j. ordinaria– j. militar / j. contable)
- Órgano competente para resolver el conflicto: SALA DE CONFLICTOS DE JURISDICCIÓN (Art. 22 LOCJ). Su composición está prevista en el Art. 39 LOPJ.
- Peculiaridades planteamiento (Art. 23 a 28 LOCJ).
- Procediment (Art. 41 LOPJ + Art. 22 a 29 LOCJ).

CONFLICTOS DE COMPETENCIA

- Regulación: Art. 42 a 50 LOPJ
- Concepto: Conflictos de atribuciones que pueden producirse entre juzgados o tribunales de distintos órdenes jurisdiccionales (Ej.: Juzgado de 1ª instancia y Juzgado de lo Social) (Art. 42 LOPJ)
- No posibilidad de plantear conflictos de jurisdicción al orden jurisdiccional penal.
- Órgano competente para la resolución del conflicto: SALA DE CONFLICTOS: Sala especial del TS, cuya composición está prevista en el Art. 42 LOPJ.
- Planteamiento y tramitación de los conflictos positivos de competencia: Art. 43 a 49 LOPJ.
- Planteamiento y tramitación de los conflictos negativos de competencia: Art. 50 LOPJ.

CUESTIONES DE COMPETENCIA

- Concepto: "Conflictos que pueden plantarse entre juzgados y tribunales de un mismo orden

jurisdiccional" (Art. 51 LOPJ)

- Órgano encargado de resolver: el "SUPERIOR COMÚN INMEDIATO". (Art. 51 LOPJ)
- Procedimiento: Normas establecidas en cada ley procesal (LEC, LECrim, LPL, LRJCA)
- No posibilidad de plantear cuestión de competencia entre subordinados entre sí: Art. 52 LOPJ: El juez o tribunal "superior" fijará en todo caso su propia competencia, una vez oídas las partes y el Ministerio Fiscal. No cabe recurso. (Art. 52 LOPJ)

LLIÇÓ 3. LA INDEPENDÈNCIA I LA IMPARCIALITAT COM A EIXOS DEL RÈGIM LEGAL DE LA JURISDICCIO

1. La independència

La independència és la nota més característica de la potestat jurisdiccional i la que permet diferenciar-la amb major nitidesa de les altres potestats o poders bàsics de l'Estat. És l'atribut que permet distingir amb més claredat el *ius dicere* de l'Administració del que és propi dels òrgans judicials. És una característica pròpia dels òrgans que imparteixen justícia, no del Poder Judicial (art. 117.1 CE i art. 1 LOPJ).

La independència pròpia dels òrgans judicials no és absoluta, sinó que troba els seus límits a la llei. Els òrgans judicials no són omnipotents sinó que són agents que actuen o realitzen en el cas concret la voluntat popular expressada a l'ordenament jurídic. La independència significa submissió exclusivament al Dret.

Independència significa:

A) Submissió exclusiva al Dret, submissió a la llei, a l'ordenament jurídic. Aclariments:

- No significa submissió al Poder Legislatiu, sinó al seu propi producte: la Llei
- Submissió a la llei que no contradigui la Constitució
- Respecte als reglaments, els Tribunals queden vinculats a aquests sempre i quan no contradiguin la llei.

B) No submissió a altres Tribunals. No existeixen Tribunals Superiors, en el sentit d'una jerarquia d'òrgans judicials en la que els superiors imposen mandats als inferiors sobre la forma com aquests han de resoldre els assumptes propis dels seu àmbit de competència.

C) L'absència de jerarquia, en el cas de l'exercici de la funció jurisdiccional, no en les funcions governatives

D) No submissió a cap entitat, Cap entitat o persona pot immiscir-se en la feina dels òrgans judicials

2. La imparcialitat i la seva estreta relació amb la independència

Imparcialitat en el cas dels òrgans judicials, significa que han de dictar les seves resolucions i exercir la potestat jurisdiccional atenent només a la legalitat, sense afavorir o perjudicar a cap dels subjectes processals per raons alienes a la pròpia legalitat.

Ni la CE ni la LOPJ fan referència a la imparcialitat, al contrari amb el que passa amb la independència. Són susceptibles de distinció:

La Independència significa no submissió o subordinació a res ni a ningú que no sigui l'ordenament jurídic (l'imperi de la llei, tal com diu l'art 117 CE).

La Imparcialitat fa referència al distanciament o absència d'implicació del jutgador respecte de qualitats o

característiques jurídicament irrelevantes dels justiciables en el moment de resoldre sobre els assumptes.

3. Garanties constitucionals de la independència i la imparcialitat

La principal preocupació que trobem en els preceptes constitucionals i legals que s'ocupen de la jurisdicció és garantir la independència i la imparcialitat dels Tribunals. Aquest objectiu es tracta d'aconseguir a través de les següents garanties:

– 3.1 LA INAMOVILITAT

Prevista als arts. 117.1 i 2 CE i art 1 LOPJ. Assenyalen que els Jutges i Magistrats no poden ser separats, suspesos, traslladats ni jubilats, si no és per alguna de les causes i amb les garanties previstes en la llei.

Inamovilitat dels Jutges i Magistrats significa no remoció del lloc que ocupen excepte passi algunes de les causes legalment tassades, recollides als arts. 378 a 388 LOPJ. La inamovilitat té diferents graus, depenent de que es tracti o no de jutjadors que pertanyin a la carrera judicial. Els Jutges de Pau (art 101.1 LOPJ), els que estan en règim de provisió temporal (art 432.2 LOPJ)...

– 3.2 LA PREDETERMINACIÓ LEGAL DE JUTGE

(art. 24.2 CE) La predeterminació legal del jutge és una garantia dirigida per protegir la independència i la imparcialitat dels Tribunals i a la vegada, un principi que ha d'informar el règim de la jurisdicció.

La predeterminació implica que l'establiment de criteris per fixar el jutjador que han de conèixer d'uns fets, tinguin lloc amb anterioritat (ex post) a que succeeixin aquests fets i a través de la llei.

La predeterminació legal del Jutge que fa referència la CE inclou els següents aspectes:

A) Predeterminació de l'òrgan judicial. Prohibició de Tribunals d'excepció

La necessitat de que l'òrgan judicial hagi de conèixer el cas ha sigut creat per la llei amb anterioritat a la producció dels fets. Només poden tenir lloc a través de la llei i precisament llei orgànica.

També implica la prohibició de Tribunals d'excepció, és a dir de Tribunals creats ex post i ad hoc, la creació de Tribunals per conèixer dels fets una vegada ocorreguts aquests (art 24.2 CE i 117.6 CE). Aquesta classe de Tribunals no són admissibles ni durant estats d'alarma, d'excepció o lloc previstos pel art. 116CE.

B) Predeterminació legal de la demarcació i planta dels òrgans judicials

També pot ser transgredida si la concreció de la demarcació d'un Tribunal pot ser determinada i modificada per una decisió que no revesteix la forma de llei.

La Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Demarcació i Planta Judicial (LDiPJ) estableix els municipis concrets que formen part d'un determinat partit judicial i certs casos especials (art. 1.2, 3, 4 i 5 LDiPJ). Amb respecte a la planta, és a dir al nombre de Jutjats que s'han d'implantar en cada demarcació judicial, al nombre de Seccions de les Sales i al Nombre de Magistrats de les Sales i Seccions, la LDiPJ estableix els criteris que regeixen en aquesta matèria. En tot cas, el govern pot crear Jutjats nous en una demarcació i Seccions d'un Tribunal o Sala (arts. 36 LOPJ i 20 LDiPJ).

C) Predeterminació de la composició personal de l'òrgan judicial

La garantia de inamovilitat i l'establiment per la llei dels sistemes d'accés, progrés i provisió de places en la

carrera judicial evita en gran mesura determinacions arbitràries o interessades.

En aquesta matèria hi ha certes situacions que mereixen atenció del legislador:

- Composició de les Seccions de les Sales: la determina el President de la Sala
- Els Magistrats suplents: han de ser anomenats per formar Sala segons un determinat ordre
- Substitucions, pròrrogues de jurisdicció i comissions de serveis: arts. 207 i ss LOPJ estableixen sistemes de caràcter objectiu
- Jutges de provisió temporal: també estan objectivament establerts els mecanismes als arts.428 i ss LOPJ.

D) Predeterminació de la competència i dels criteris de repartiment

Existeix un conjunt de normes preexistents als fets justiciables que permeten determinar:

a/ La competència dels Tribunals: – A quin ordre jurisdiccional– PER RAÓ DE MATÈRIA

- A quina classe d'òrgan judicial – COMPETEN. OBJECTIVA
- Determinar a quin territori– COMPETENCIA TERRITORIAL
- Quin Tribunal és el competent– COMPETEN. FUNCIONAL

b/ El repartiment d'assumptes: s'ha de determinar la persona física que s'ha d'ocupar de l'assumpte

De les normes de repartiment depenen el compliment de la exigència constitucional de predeterminació dels jutjadors. L'exigència de predeterminació no s'oposa a la especialització dels Tribunals, només exigeix que es faci a través de la llei i amb anterioritat als fets que motivin els procediments.

L'art. 98.1 LOPJ estableix en relació als Jutjadors que el CGPJ podrà acordar, previ informe de les Sales de Govern, que en aquelles circumscripcions on existeixi més d'un Jutjat de la mateixa classe, un o més d'ells assumiran amb caràcter exclusiu el coneixement de determinades classes d'assumptes o de les execucions pròpies de l'ordre jurisdiccional del qual es tracti.

– 3.3 INCOMPATIBILITATS

L'establiment d'un sistema de incompatibilitats és una garantia que tracta principalment protegir la imparcialitat del Jutges i Magistrats. L'art. 127.2 CE relaciona la qüestió de les incompatibilitats amb la independència, es troba als arts. 389 a 397 LOPJ

– 3.4 APOLITICITAT

L'art. 127.1 CE estableix que els Jutges i Magistrats, així com els Fiscals que es trobin en actiu no podran exercir altres càrrecs públics ni pertànyer a partit polític o a sindicats.

Si es contradiu aquest article tindrà com conseqüència la excedència forçosa del Jutge o Magistrat durant 3 anys una vegada acabar el mandat o haver celebrat l'elecció sense ser escollit (art. 357 LOPJ)

No s'impedeix que els Jutges o Magistrats creïn o s'integrin en associacions professionals (art. 127.1 CE i 401 LOPJ), però han de tenir com finalitat la defensa dels interessos professionals dels seus membres en tots els

aspectes i la realització d'activitats dirigides al servei de la Justícia en general.

– 3.5 GARANTIES RELACIONADES AMB L'ACCÉS A LA FUNCIÓ JURISDICCIONAL, PROVISIÓ DE PLACES I PROGRESSIÓ DINS LA CARRERA

El règim d'accés a la jurisdicció procura seguir criteris objectius i es porta a la fi per Tribunals o comissions no dependents del Poder Executiu. El mateix succeeix en lo relatiu a la progressió dintre de la carrera judicial.

– 3.6 GOVERN AUTÒNOM DELS ÒRGANS JUDICIALS

Conferir el govern dels Tribunals a òrgans situats fora del Poder Executiu constitueix una important garantia per evitar que aquells puguin immiscir-se o influir en el treball jurisdiccional. Aquest govern autònom es refereix als aspectes administratius o governatius del funcionament dels Tribunals, mai a l'exercici de la funció jurisdiccional.

– 3.7 GARANTIA FORMAL DE LA INDEPENDENCIA

Aquesta garantia consisteix en la reserva de llei i precisament de la llei orgànica (la del Poder Judicial). El art. 122.1 CE disposa que la LOPJ determinarà la constitució, funcionament i govern dels Jutjats i Tribunals, així com l'estatut jurídic dels Jutges i Magistrats de carrera, que formaran un cos únic, i del persona al servei de l'Administració de Justícia. Així s'impedeix que el Poder Executiu pugui influir en la independència i en la imparcialitat dels Tribunals. Només poden incidir en la regulació d'aquelles matèries els representants de la sobirania popular democràticament elegits i amb les majories qualificades.

En la STC 108/1986 el TC va considerar que no es pot incidir reglamentàriament en l'estatut dels Jutges i Magistrats, però això no impedeix que s'estableixin per aquesta via condicions accessòries a l'exercici de la funció jurisdiccional. S'han de tractar de regulacions secundàries o auxiliars que no alterin ni innovin essencialment aquell estatut jurídic.

La potestat reglamentaria no correspon al govern sinó que al CGPJ com a òrgan governatiu suprem dels Tribunals (art 110.2 LOPJ).

– 3.8 ABSTENCIÓ I RECUSACIÓ

Són institucions que persegueixen allunyar de la causa a un jutjador que estigui immers en certes circumstàncies, referents a la seva relació amb les parts o amb la matèria objecte del procés, que facin témer de manera fonamentada un deteriorament de la seva imparcialitat, les causes de recusació estan previstes als arts. 219 i 220 LOPJ. A través de l'abstenció és el mateix jutjador qui s'allunya de la causa.

El procediment està regulat als arts. 221 i 222 LOPJ. A través la recusació són les parts les que insten la remoció. El procediment es regula als arts. 223 a 228 LOPJ.

– 3.9 IMMUNITAT

Els arts. 398 a 400 LOPJ tracten de protegir als Jutges i Magistrats davant detencions arbitràries dirigides a pertorbar l'exercici de la seva funció, així com evitar-li haver de comparèixer davant autoritats administratives o militars.

– 3.10 INDEPENDÈNCIA ECONÒMICA

És evident que una deficient retribució dels jutges podria suposar un perill per la seva independència i imparcialitat. Per aquest motiu l'art 402.1 LOPJ estableix que l'Estat garantirà la independència econòmica

dels Jutges i Magistrats a través d'una retribució adequada a la dignitat de la funció jurisdiccional.

LLIÇÓ 4. UNITAT JURISDICCIONAL

• L'exclusió de jurisdiccions o tribunals especials no previstos en la Constitució

La jurisdicció a Espanya presenta el següent desdoblament:

- Per una banda, una jurisdicció ordinària, que coincideix amb el denominat Poder Judicial (arts. 117 i ss CE), que esta subjecta als òrgans de govern d'aquest (sobretot pel CGPJ), dividida en 4 ordres jurisdiccionals i dintre de la qual actuen una sèrie de Tribunals de la qual el creació, constitució i funcionament està regulat per la LOPJ. (arts 3.1 i 4)
- Per l'altre banda, s'estableix un conjunt de jurisdiccions especials sotmeses a un règim propi. Es troben fora del Poder Judicial i els seus òrgans de govern, i dotades d'un funcionament i estatut personal dels seus jutjadors regulats en lleis especials, fora de la LOPJ.

• TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

Exerceix funcions jurisdiccionals, referides sobretot al concepte de constitucionalitat de les lleis i al recurs d'amper (arts. 161 CE i 2 LOTC).

La delimitació de les atribucions del TC i de la jurisdicció ordinària ha estat exempta de considerable polèmica sobretot en relació al recurs d'amper. Ex: SSTC 7/1994 i 214/1991.

El TC és d'interpret suprem en matèria de drets fonamentals i que, resoldre al respecte, no es pot descartar que hagi d'interpretar qüestions de legalitat ordinària. Quan d'aquesta interpretació depengui la resolució sobre si s'ha vulnerat o no el dret fonamental objecte de recurs d'amper. La majoria dels casos en que s'ha plantejat el conflicte entre la jurisdicció ordinària es refereixen a la interpretació del dret a la tutela judicial efectiva del art. 24.1 CE.

• TRIBUNAL DE COMPTES

Art. 136.1 CE, és el suprem òrgan fiscalitzador de les comptes i de la gestió econòmica de l'Estat, i del sector públic. Té certes facultats que revesteixen naturalesa jurisdiccional. Els seus membres gaudeixen de independència i d'un estatut que assemblen als Jutges i Magistrats. La LO 2/1982 i la 7/1988 regulen aquest Tribunal desenvolupant l'art 136 CE.

• TRIBUNAL DEL JURAT

Art. 125 CE, *disposa que els ciutadans podran participar en l'Administració de Justícia a través de la institució de Jurat en la forma i respecte a aquells processos que la llei determini*

El legislador a través de la LO 8/1995 es decideix a donar efectivitat a les previsions constitucionals implantant el Tribunal del Jurat. Es compona per 9 jurats llecs titulars, és a dir, no professionals en matèries jurídiques i escollits a través de sorteig, de dos suplents (també llecs) i d'un Magistrats-President.

Els jurats emeten el veredict sobre culpabilitat i al Magistrat-President, com jurista, li correspon determinar la pena corresponent als fets dels que els jurats han considerat culpable al condemnat.

El Tribunal es constitueix en l'àmbit d'Audiència Provincial, el Tribunal Superiors de Justícia de la Comunitat Autònoma i del TS, segons els casos.

El T del Jurat només coneix sobre determinats delictes especificats als arts. 1.1 i 2 LOTJ (homicidis, delictes mediambientals.)

- **TRIBUNALS CONSUETUDINARIS I TRADICIONALS**

El Art. 125 CE admet la seva constitucionalitat i l'art 19.3 LOPJ, reconeix aquesta condició al Tribunal de les Aigües de la Vega de Valencia i al Consell dels Homes Bons de la Horta de Murcia.

- **TRIBUNALS MILITARS**

Arts. 117.5 CE i 3.2 i 9.2 LOPJ. El constituent va voler conservar una branca jurisdiccional per conèixer de les qüestions castrenses i de la situació de l'estat de lloc.

Estan regulats principalment en la LO 4/1987 de 15 de juliol, de la Competència i l'organització de la Jurisdicció Militar. La estructura de la jurisdicció militar culmina en la Sala 5ª del TS. Els Tribunals Militars s'ocupen fonamentalment de jutjar sobre delictes tipificats en el Codi Penal Militar i dels comesos durant l'estat de lloc (art. 2 de la LO 4/1987).

2. Unitat territorial de la jurisdicció

La CE consagra un model unitari de l'Estat, segons la Constitució la sobirania resideix originàriament en el poble espanyol, del qual es deriven tots els poders de l'Estat (art.1.2 CE). El subjecte de la sobirania és segons la CE únic i independent.

Les CCAA són titulars de certes facultats d'autogovern descentralitzades i se l'atribueixen determinades competències en matèria executiva i legislativa, però no existeix cap poder judicial propi d'elles.

Els arts. 117.5 CE i 3.1 LOPJ estableixen el caràcter únic de la jurisdicció (també als arts. 4 LOPJ, 123.1 CE 149.1.5ª...). A més la CE estableix un únic Poder Judicial, l'òrgan governatiu superior del qual és el CGPJ, sense atribuir a les CCAA un òrgan propi semblant.

Cal esbrinar si les CCAA poden assumir alguna classe de competència relacionada amb la jurisdicció. El TC es va ocupar a les SSTC 56 i 62/1990, de 29 i 30 de març.

Les idees principals es sintetitza de la següent forma:

A) Competència de les CCAA relacionades amb els mitjans personals i materials al servei de la funció jurisdiccional.

Les competències assumibles per les CCAA en relació amb la administració de l'Administració de Justícia són les següents:

- Personal al servei de l'Administració de Justícia: és la única classe de mitjà personal o humà la competència de la qual pot ser traspasada a les CCAA, el actual art. 455 LOPJ permet traspassos de certs cossos nacionals a les CCAA (Secretaris Judicials, Oficials, Agents Judicials, Metges Forenses). Es precisa la corresponent decisió política del Govern Central i la conseqüent transferència materialitzada per un decret.
- Mitjans materials: la provisió dels mitjans materials per al funcionament de la jurisdicció (edificis, infraestructura informàtica...)

B) Els Tribunals Superiors de Justícia de les CCAA, l'art 152.1.II CE estableix que un Tribunal Superior de Justícia culminarà l'organització judicial en l'àmbit de la CCAA. Es tracta d'un òrgan integrat en la jurisdicció ordinària la competència de la qual avarca el territori de la CCAA.

C) Participació de les CCAA en l'organització de les demarcacions judicials del territori, L'art 152.1.II CE disposa que es permet la participació de les CCAA en l'organització de les demarcacions judicials del seu territori en establir que en els Estatuts de les CCAA podran establir els supòsits i les formes de participació d'aquelles en l'organització de les demarcacions judicials del territori

D) Esgotament de les instàncies processals en òrgans judicials radicats en les CCAA, les successives instàncies processals s'esgotaran davant d'òrgans judicials radicats en el mateix territori de la CCAA on es trobarà l'òrgan competent per la primera instància.

LLIÇÓ 5. L'EXCLUSIVITAT

1. Monopoli estatal

1.1 ÀMBIT INTERNACIONAL

La funció jurisdiccional només pot estar exercida per l'Estat a través dels òrgans jurisdiccionals. Això exclou la validació en l'Estat espanyol de les resolucions judicials dictades per Tribunals estrangers, excepte si se li reconeix valor en el territori espanyol a través d'una llei o tractat internacional. En aquest sentit, l'Estat espanyol té una gran quantitat de tractats internacionals de reconeixement i execució de sentències estrangeres, subjectes a certes condicions, produint-se en cada cas concret a través d'una resolució judicial espanyola (exequàtur) que opera l'homologació una vegada es verifica la concurrència de les condicions.

Per altra banda, l'art 93 CE permet que a través de llei orgànica s'autoritzi la subscripció per Espanya de tractats internacionals pels que s'atribueixin a organitzacions o institucions internacionals competències derivades de la Constitució. L'art 2.1 LOPJ estableix que l'exercici de la potestat jurisdiccional correspon exclusivament als Jutjats i Tribunals determinats en les lleis i en els tractats internacionals.

La transferència de facultats derivades de la sobirania estatal en l'àmbit jurisdiccional s'ha portat a terme en dos casos:

- Amb l'adhesió espanyola al Conveni Europeu per la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals a través del qual es crea el Tribunal Europeu de Drets Humans.
- Amb els efectes vinculants per l'Estat espanyol el Tribunal de Justícia de la Unió Europea des de juny de 1985

1.2 ÀMBIT INTERN

Els òrgans judicials pertanyen a l'Estat i no existeixen òrgans judicials propis de les Comunitats Autònomes, ja que la jurisdicció té caràcter únic i indivisible.

2. Monopoli judicial

L'exercici estatal de la jurisdicció es fa a través dels òrgans judicials, és a dir, pels Jutjats i els Tribunals, amb excepció de l'arbitratge, queda prohibida la creació d'òrgans administratius que exerceixin funcions jurisdiccionals.

La institució de l'arbitratge implica un excepció al monopoli judicial de la jurisdicció. A través de l'arbitratge els particulars assumeixen la condició d'àrbitres per acord de les parts i exerceixen vertaderes funcions jurisdiccionals, encara quan estiguin limitades a matèries de Dret privat de caràcter disponible. La sentència arbitral (nomenat laude) produeix efectes idèntics, declaratius i executius, als de la sentència dictada pels òrgans judicials (art. 37 Llei d'arbitratge)

3. Sentit negatiu de l'exclusivitat

Els òrgans jurisdiccionals no poden assumir funcions diferents de la jurisdiccional excepte si li són confiades a través de la llei de garantia de qualsevol Dret (art. 117.4 CE i 2.2 LOPJ). Es tracta d'impedir que els òrgans jurisdiccionals sobrepassin la funció jurisdiccional i treballin en l'esfera pròpia dels altres poders de l'Estat.

LLIÇÓ 6. LA RESPONSABILITAT EN L'EXERCICI DE LA FUNCIO JURISDICCIONAL

1. Responsabilitat patrimonial de l'Estat

És la conducta de Jutges i Magistrats amb la col·laboració de certs professionals la que pot generar danys en el patrimoni de algú. L'art. 121 CE estableix que els danys causats per error judicial, així com els que siguin conseqüència del funcionament anormal de l'Administració de Justícia, donaran dret a un rescabament a càrrec de l'Estat, de conformitat amb la llei (arts. 292 a 297 LOPJ).

ASPECTES FONAMENTALS:

- a) Ha de ser un dany efectiu, econòmicament avaluable i individualitzat en relació a una persona o un grup de persones (art .292.2 LOPJ)
- b) L'estat no respon en els supòsits de força major (art 292.1 LOPJ)
- c) És una responsabilitat directa, no subsidiària o condicionada a l'èxit d'una reclamació contra el Jutge o Magistrat que li hagi causat (art 297 LOPJ)
- d) Cobreix només danys atribuïbles als Jutges i als Magistrats i al personal auxiliar o depenent dels Tribunals i del Ministeri Fiscal però aquest últim a través d'un títol o règim de responsabilitat diferent: el comú a les Administracions públiques (art 106.2 CE)
- e) La responsabilitat patrimonial de l'estat sorgeix en els casos següents:
 - Error judicial, de fet o de dret
 - Funcionament anormal de l'Administració de Justícia
 - Presó provisional seguida d'absolució
 - Danys produïts per dol o culpa greu dels Jutges o Magistrats, l'estat podrà accionar contra aquests per exigir-li el pagament de la indemnització
- f) Procediment, en el casos de funcionament anormal, error i presó provisional és necessari formular la corresponent sol·licitud indemnitzatòria al Ministeri de Justícia.

2. Responsabilitat judicial

Conjuntament amb la responsabilitat patrimonial de l'Estat, els Jutges i Magistrats també respondran de forma personal.

2.1 RESPONSABILITAT CIVIL

Aquesta responsabilitat neix quan els Jutges o Magistrats han causat danys actuant amb dol o culpa. El procediment és l'òrgan competent establert als arts 61, 56.2 i 3 i 73.2 LOPJ, segons la categoria o classe de

Jutge o Magistrat a qui se li reclama la responsabilitat. S'ha de tenir en comptes (art. 413 LOPJ):

- a) Per interposar la demanda de responsabilitat es precis que hagi finalitzat amb resolució firma el procés en el que s'hagi produït el dany.
- b) Si és possible, el interessat ha de prèviament intentar reclamar el dany en el transcurs d'aquell procés
- c) La sentència recaiguda en el procés sobre responsabilitat no pot modificar la sentència ferma dictada en el procés en el que es va causar el dany.

2.2 RESPONSABILITAT PENAL

Els Jutges i Magistrats que realitzin accions tipificades com delictes o falta responen amb la pena legalment prevista.

- a) El procés s'ha d'iniciar sempre a través de querella
- b) La legitimació per iniciar el procés s'amplia: a part del Fiscal i de la persona ofesa pel delictes, qualsevol particular pot querellar-se encara que no hagi estat afectat pel delictes
- c) Els òrgans que coneixen són previstos als arts. 57, 61, 73.3 LOPJ, segons la classe o categoria del Jutge o Magistrat inculpat.

2.3 RESPONSABILITAT DISCIPLINÀRIA

Es tracta de la responsabilitat que correspon als òrgans governatius del Poder Judicial (arts 414 a 427 LOPJ). Comporta la imposició d'una sanció de naturalesa governamental

Les conductes sancionadores es tipifiquen als arts 417 a 422 LOPJ i estan classificades en tres apartats: faltes molt greus, greus i lleus

Els òrgans competents per tramitar el procediment i imposar la sanció pertanyen al govern del Poder Judicial i la competència de cada un d'ells s'estableix en funció de la gravetat de la sanció.

LLIÇÓ 7. EL PODER JUDICIAL

1. Delimitació del concepte

Es pot parlar de Poder Judicial en els següents sentits:

- A) La organització judicial: Existeix una organització i una certa coordinació entre òrgans, conforme a la que es distribueix la competència entre els Jutjats i els Tribunals i en general, assignen les atribucions que han d'assumir cada un d'ells: cada ordre jurisdiccional s'ocupa de certs assumptes, uns instrueixen les causes penals, altres dicten sentències, etc. És possible parlar d'una estructura unitària i coordinada.
- B) Govern propi: Algú s'ha d'ocupar d'exercir la potestat disciplinària respecte als Jutges i Magistrats, organitzar la formació permanent, decidir si s'atorga a un Jutge una llicència per absentar-se durant uns dies, etc. Aquests aspectes no queden englobats en la independència i necessiten de ser assumits per alguna autoritat. Es crea un òrgan de govern propi o ad hoc per Jutjats i Tribunals. Aquest és el camí seguit per la CE i la LOPJ, al crear un CGPJ i altres òrgans de govern dels Jutjats i Tribunals. D'aquesta manera es pot protegir de manera més efectiva la independència i la imparcialitat dels Tribunals davant el Poder Executiu.

En definitiva, es pot parlar de Poder Judicial com el conjunt d'òrgans sotmesos a una disciplina comú en els aspectes governatius o administratius, exercida per òrgans ad hoc, desvinculats dels altres poders de l'Estat.

Els òrgans de govern dels Jutjats i Tribunals són:

1. El Consell General del Poder Judicial
2. Les Sales de Govern del TS, de la AN i dels TSJ de les CCAA
3. Els Presidents dels Tribunals i Audiències
4. Els Presidents de la Sala de Justícia
5. Els Jutges
6. Els Jutges Decans i Junes de Jutges

2. El Consell General del Poder Judicial

A) COMPOSICIÓ:

L'art 122.3 CE, estableix lo següent:

a) Es compona del seu President, que a la vegada també ho és del Tribunal Suprem, i de vint membres, anomenats pel Rei per un període de 5 anys.

b) D'aquests vint membres haurà:

- 12 escollits entre Jutges i Magistrats, de totes les categories Judicial, que seran escollits en els termes que disposi la LOPJ
- 4 a proposta del Congrés dels Diputats, escollits entre advocats i altres juristes de reconeguda competència i amb 15 anys d'exercici professional, elegits per majoria de tres quints de la càmera.
- 4 a proposta del Senat escollits entre advocats i altres juristes de reconeguda competència i amb 15 anys d'exercici professional, elegits per majoria de tres quintos de la càmera

La CE estableix que 12 vocals tinguin la condició de jurista i 8 de jutges d'una altra classe, propiciant així la majoria de membres de carrera judicial però concedint un important pes als membres juristes no judicials. Es deixa en mans de la LOPJ com s'ha d'escollir aquests 12 membres, s'ha d'establir si han de ser les càmeres legislatives o els propis jutges qui ho decideixin sense excloure, naturalment, fórmules diferents a aquestes dues.

La primera LO 1/1980 va optar per atorgar el protagonisme absolut als propis membres de la carrera judicial, deixant en les seves mans l'elecció d'aquells 12 membres, que votaven als seus representants segons un cert sistema electoral.

La LOPJ de 1985 va introduir un sistema contrari: els dotze membre els elegien en parts iguals el Congrés i el Senat.

La LO 2/20001, de 28 de juny, de reforma de la LOPJ de 1985, ha optat finalment per una tercera via, que és la combinació de les anteriors. Els vocals del CGPJ que, segons la Constitució, han de provenir de la

Judicatura també són escollits per les càmeres legislatives, però només són elegibles els candidats proposats pels membres de la carrera judicial. En concret, el sistema d'elecció queda, segons l'art 112 LOPJ de la següent forma:

- a) Podran ser elegits Jutges i Magistrats de totes les categories judicials que estiguin en servei actiu i no siguin membres del Consell o prestin serveis a organismes tècnics d'aquest
- b) Cada càmera legislativa escull sis dels dotze vocals per majoria de tres cinquenes parts dels seus membres, entre candidats que els presenten els propis Jutges i Magistrats.

La presentació de candidats es farà:

1. s'han de presentar a les càmeres fins 36 candidats, proposats per les associacions professionals de Jutges o Magistrats o un nombre de Jutges i Magistrats que representi almenys el 2% de tots els que estiguin en servei actiu
2. La determinació del nombre màxim de candidats que poden presentar les associacions es fa de la següent manera:
 - Els 36 candidats es distribuïran en proporció al nombre d'afiliats de cada associació i el número de no afiliats a cap associació. Aquesta última xifra és la que indica el núm. màxim de candidats que poden ser presentats
 - Si el número de Jutges i Magistrats presentats amb signatures d'altres supera el màxim establert només tindran la consideració de candidats els que estiguin avaluats pel major núm. de signatures
 - Si succeeix el contrari, la resta de candidats seran presentats per les associacions professionals en proporció al número dels seus afiliats.

Els grups polítics veuran reduïda la seva llibertat per proposar candidats a les càmeres ja que tals candidats només seran els proposats des de la magistratura de la forma anteriorment exposada. L'elecció queda en mans de les càmeres qui, en últim terme, podran exercir una pressió o influència decisiva per que entre els candidats presentats es trobi un número suficient dels que es preveuen sensibles o afins als seus postulats ideològics o pragmàtics.

B) ATRIBUCIONS:

El CGPJ és l'òrgan suprem pel que es refereix a les funcions governatives o administratives que precisa l'exercici de la jurisdicció (arts 107 a 110 LOPJ). Té les següents competències:

- a) Proposta de certs nomenaments: el CGPJ proposa al seu President el nomenament de membres del TC
- b) Atribucions típicament governatives (art 107 LOPJ), s'ha de destacar:
 - Inspecció de Tribunals
 - Selecció, formació i perfeccionament dels Jutges i Magistrats
 - Provisió de destins, ascensos, situacions administratives
 - Règim disciplinari dels jutges

- Potestat reglamentària inclou el propi règim de funcionament del CGPJ
- Competències d'informe, haurà d'informar sobre els avantprojectes de llei i disposicions generals de l'Estat i les CCAA relatius a certes matèries.

C) ORGANITZACIÓ:

Segons l'art 122.1 LOPJ, els òrgans del CGPJ són:

- a) El President
- b) El Vicepresident
- c) El Ple
- d) La Comissió Permanent
- e) La Comissió Disciplinària
- f) La Comissió de Qualificacions

Les competències de cadascun d'aquests òrgans apareixen detallades als arts 123 a 136

3. Les Sales de govern dels Tribunals i Audiències

Tenen Sala de govern el TS, els TSJ de les CCAA i la AN

A) COMPOSICIÓ:

- a) TS i AN: Esta integrada pel President del Tribunal, els Presidents de les Sales de Justícia del Tribunal i un nombre igual a aquests de Magistrats escollits pels propis Magistrats que integren el Tribunal.
- b) TSJ de les CCAA: Està integrada pel President del Tribunal, els Presidents de les Sales de Justícia, els Presidents de les Audiències Provincials de la CCAA i un nombre igual de Jutges i Magistrats escollits per i entre els membres de la carrera judicial de tots els òrgans judicials radicats en el territori de la CCAA. Com a mínim un d'aquests membres electius ha de ser Jutge, excepte que no hi hagin candidats d'aquesta categoria. A més amb la consideració de membre electe, formaran part els Jutges decans alliberats de feines jurisdiccionals conforme a l'art. 166.3 LOPJ

B) FUNCIONS:

- a) Establir les normes de repartiment d'assumptes entre les Seccions del propi Tribunal.
- b) La potestat disciplinària respecte a certes classes d'infraccions
- c) Fixar amb criteris objectius els torns per la composició de les Sales i Seccions i les normes d'assignació de ponències
- d) Completar provisionalment, quan sigui necessari, la compensació de les Sales
- e) En el cas de la Sala de Govern dels TSJ de les CCAA, s'han de sumar altres competències:

- Aprovar les normes de repartiment d'assumptes entre els Jutjats i les Seccions de les Audiències Provincials radicades en el territori de la CCAA
- Exercir les funcions genèriques de les Sales de Govern respecte a tots els òrgans judicials radicats en el territori de la seva respectiva CCAA
- Nomenar Jutges de Pau i seleccionar i nomenar els Jutges de provisió temporal

4. Presidents dels Tribunals i Audiències

Són nomenats pel CGPJ i tenen atribuïdes certes funcions governatives previstes a l'art 160 LOPJ, les més importants són:

- a) Convocar, presidir i fixar l'ordre del dia de la Sala de Govern del Tribunal corresponent
- b) Dirigir d'inspecció de Jutjats i Tribunals
- c) Potestat disciplinària respecte d'infraccions lleus
- d) Exercir els poders dirigits a la bona marxa del Tribunal

5. Presidents de Sales de justícia i Jutges

Li correspon la direcció administrativa de la Sala o Jutjat corresponent, que inclou certes funcions relatives a la inspecció, qüestions disciplinàries i relatives a la bona marxa de l'òrgan judicial i del personal que té adscrit (art. 165 LOPJ)

6. Jutges degans i Junes de jutges

Hi ha un jutge decà en aquelles poblacions en les que existeixi més d'un Jutjat. Si son 10 o més els Jutjats de la població el Decà s'escollirà entre tots els Jutges de la població. Si hi ha menys de 10 Jutjats, exercirà les funcions de Decà el de millor posició en l'escalafó.

Els Jutges Decans ostenten la representació dels Jutjats davant dels poders públics i tenen assignades funcions tals com la supervisió del repartiment d'assumptes entre els Jutjats, velar per la bona utilització dels locals judicials i dels bens materials, prendre mesures urgents respecte d'assumptes no repartits...

Les Junes de Jutges poden ser de tres classes:

- Junes de Jutges d'una població, presidida pel Decà. Tracten d'assumptes d'interès comú que afecten als Jutjats.
- Junes de Jutges d'ordre jurisdiccional de la mateixa població, també presidides pel Decà. Li correspon proposar a la Sala de Govern del respectiu TSJ les normes de repartiment d'assumptes.
- Junes de Jutges provincials o d'una Comunitat Autònoma. Les convoca el President del TSJ corresponent i les presideix el Jutge més antic.

LLIÇÓ 9. EL PERSONAL AL SERVEI DE L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTICIA

1. El Personal jurisdiccional i la carrera judicial

El element personal dels òrgans jurisdiccionals està constituïts per un Jutge, un Magistrat o un conjunt d'aquests. En general són tres:

1) **Jutge:** Constitueix el element personal d'un Jutjat, és a dir d'un òrgan judicial unipersonal.

2) **Magistrat:** Encara quan els jurisdicents que integren els Tribunals tenen sempre la categoria de Magistrats aquesta correspondència no es sempre total ja que hi ha molts Jutjats que ha d'ésser coberts amb jutjadors que tinguin diferents categories de Magistrats, com per exemple el J de 1ª Instància, els Centrals de lo penal, etc. A la categoria de Magistrat s'accedeix després d'haver accedit a la carrera judicial com Jutge.

3) **Magistrat del Tribunal Suprem:** És una categoria específica que correspon només als Magistrats que integren aquest Tribunal.

– També dins del personal jurisdiccional s'ha de fer la següent distinció:

A) *Jutges i Magistrats nombrats temporalment:* hi ha diferents supòsits.

a) *Jutges de Pau* (arts 101 a 103 LOPJ i reglament 3/1995 del CGPJ): Són Jutges que no precisen que estiguin en possessió del títol de llicenciats en Dret. Són nombrats per majoria absoluta per la cooperació municipal en la demarcació que exerceixen les seves funcions jurisdiccionals per un període de 4 anys i amb possibilitats de reelecció il·limitades. S'han de nomenar Jutges de Pau en aquells municipis en els que no existeixin cap Jutjat de 1ª Instància i Instrucció. Té competències en matèria civil i penal.

b) *Jutges substituïts* (art.212.2 LOPJ): Són jutges nombrats per cobrir provisionalment la baixa d'un Jutge de carrera, quan la seva substitució no es pot fer amb altres jutges de carrera

c) *Jutges de provisió temporal* (art.428 a 433 LOPJ): Cobreixen les vacants de Jutges que hagin quedat descobertes en concursos, fins que no es cobreixin per procediments ordinaris

d) *Magistrats suplents* (arts. 200 a 202 LOPJ): s'elaboren llistes anualment i pel Consell General del Poder Judicial, la seva funció consisteix en integrar les sales o seccions dels tribunals quan no hi hagi suficients magistrats de plantilla per constituir-les vàlidament.

B) *Jutges i Magistrats de carrera:* Fa referència a un curs o itinerari professional reglamentat des del ingrés fins la sortida del cos, passant per diferents situacions, ascensos, canvis de destins...

a) *El ingrés: es pot accedir de 4 maneres:*

– **OPOSICIÓ LLIURE:** (art 301) si es supera s'accedeix al curs teòric– pràctic en l'escola Judicial del CGPJ, i una vegada superat s'ingressa a la carrera judicial amb la categoria de Jutge

– **CONCURS– OPOSICIÓ** (art 302): Aquells que hagin realitzat alguna professió jurídica durant, com a mínim, 6 anys poden accedir a la carrera judicial superant un concurs– oposició, de cada 4 vacants es reserva una per ser coberta per aquest sistema. També s'ha de fer el curs teòric– pràctic de l'escola Judicial del CGPJ.

– **CONCURS DE MERITS** (arts 301.4 i 311.3) A través d'aquest sistema s'accedeix a la carrera judicial amb la categoria de Magistrat. De cada 4 vacants de places de Magistrats una ha de ser coberta d'aquesta forma. Al concurs pot anar juristes de coneguda competència amb més de du anys d'exercici professional. No s'ha de fer el curs en l'escola Judicial.

– **DESIGNASIÓ DESCRESIONAL PER EL CGPJ:**

" Sales Civil i Penals dels TSJ (arts 330.3 i 331 LOPJ i 13.2 LDiPJ), D'aquesta forma es designen un o dos Magistrats de entre els que consten en la terna presentada per l'Assemblea Legislativa de la Comunitat Autònoma corresponent. Han de ser juristes de reconegut prestigi amb més de deu anys d'exercici professional

en la CCAA.

" Sales del TS (arts 343 i 345 a 347). D'aquesta manera es cobreix una de cada cinc places vacants en les Sales del TS, entre els juristes de reconegut prestigi especialistes en les branques jurídiques corresponents a cada Sala.

b) *Ascens de categoria*: Hi ha diferents sistemes,

– ANTIGUITAT: Es la forma més freqüent de passar de Jutge a Magistrat

– PROVES SELECTIVES O DE ESPECIALIZACIÓ

– DECISIÓ DISCRECIONAL DEL CGPJ: De cada 4 places de Magistrat vacants en una Sala del TS, 4 s'han de cobrir amb membres de la carrera judicial. L'ascens es fa a través del nomenament discrecional pel CGPJ

c) *Provisió de places*: La norma general per proveir places vacants és el criteri de la antiguitat, amb certes matisacions en alguns supòsits en els que també es valora la realització de proves d'especialització.

2.1.4 Policia Judicial

El desenvolupament de les actuacions processals necessita de la utilització de tècniques i mètodes policials (criminalistes) o bé, és necessari utilitzar la força per portar a la fi certes actuacions processals, com capturar a la persona que se li imputa el delictes, practicar un registre, etc.

Hi ha fonamentalment dues formes d'organitzar a la policia que auxilia als Tribunals:

1/ Crear un cos policial propi que depengui exclusivament dels Tribunals o del Poder Judicial

2/ Posar al servei dels Tribunals unitats dels cossos policials dependents de les Administracions públiques.

L'art.162 CE no imposa cap d'aquests dos models si no que es limita a establir que la Policia Judicial depengui dels Tribunals amb respecte a la investigació del delictes i el descobriment i l'assegurança del delinqüent. El legislador finalment, ha optat per organitzar la Policia Judicial a disposició dels Tribunals unitats dels cossos policials de les Administracions públiques.

LES UNITATS ORGÀNIQUES

Pot actuar com policia al servei dels Tribunals qualsevol cos policial dels existents en l'Estat espanyol, inclús les policials locals, quan siguin requerides a tal efecte per un òrgan judicial (art.443 LOPJ). Però l'art 444 LOPJ disposa la creació de les denominades unitats orgàniques de Policia Judicial, integrades per membres de les Forces de Seguretat de l'Estat, encara que també poden cooperar, com col·laborador, el personal de les policies autonòmiques i locals (art 29 de la LO 2/1986, de 13 de març, de Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, en lo successiu LOFCSE).

El terme col·laborador s'ha fet de forma que s'han acabat realitzant unitats orgàniques integrades únicament per membres de les policies autonòmiques d'Euskadi i Catalunya (Ertzantza i Mossos d'Esquadra). Aquestes unitats han de revestir caràcter permanent i estable, comptar amb especialització i ser principalment d'àmbit provincial, sens perjudici de que s'organitzin unitats d'àmbit superior si ho requereix la persecució de certs delictes.

DEPENDENCIA FUNCIONAL I ORGÀNICA DE LA POLICIA JUDICIAL

De conformitat amb el mandat de l'art.126 CE les forces policials que per requeriment dels Tribunals actuïn en tasques de Policia Judicial, depenen funcionalment del Tribunal que li comanda les diligències i orgànicament al cos de policia del que provenen i a l'Administració corresponent.

El legislador estableix dues garanties consistents en una certa exclusivitat i inamovilitat per tractar de mitigar el perill de la interferència de les Administracions públiques.

INAMOVILITAT

Els arts. 446.2 LOPJ i 34 LOFCSE estableixen que els funcionaris de les unitats de Policia Judicial no poden ser remoguts o apartats de la investigació concreta que se lis ha encomanat fins que no hagi finalitzat aquesta o la fase del procediment judicial que la va originar, si no és per decisió o autorització del Jutge o Fiscal competent.

EXCLUSIVITAT

El art.445.2 LOPJ disposa que en cap cas podrà encomanar-se als membres d'aquelles unitats la pràctica d'actuacions que no siguin les pròpies de la Policia Judicial o derivades d'aquestes. Però l'art. 33 LOFCSE va introduir una disposició certament inquietant, al contenir un redactat que podria perjudicar aquesta exclusivitat.

FUNCIONS:

L'art. 445.1 LOPJ atribueix a la Policia Judicial les següents funcions:

- Esbrinar els responsables i circumstàncies dels fets delictius i la detenció dels primers, donant compte a l'autoritat judicial i fiscal
- Auxiliar a l'autoritat judicial i fiscal en totes les actuacions que s'hagin de practicar fora de la seva seu i requereixen la presència judicial
- La realització material de les actuacions que exigeixin l'exercici de la coerció
- La garantia del compliment dels ordres i resolucions de l'autoritat judicial o fiscal
- Qualsevol altre de la mateixa naturalesa que sigui necessària per auxiliar a l'autoritat judicial o fiscal.

2.2 PERSONAL COL·LABORADOR AMB L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTICIA

2.2.1 Ministeri Fiscal

El Ministeri Fiscal és una institució de l'Estat regulada principalment als arts.124.1 CE i 435.1 LOPJ i en el Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal (EOMF), aprovat per la llei 50/1981, de 30 de desembre. Els arts.124.1 CE i 435.1 LOPJ li assignen la missió de promoure l'acció de la justícia en defensa de la legalitat, dels drets dels ciutadans i de d'interès públic tutelat per la Llei, d'ofici o a petició dels interessats, així com velar per la independència dels Tribunals i procurar davant aquests la satisfacció de d'interès social.

La vertadera raó de ser que justifica l'existència d'aquesta institució és la persecució del interès social plasmat en l'ordenament jurídic a través de la seva actuació als Tribunals.

L'actuació del Ministeri Fiscal resulta més freqüent i intensa en el procés penal. Però en l'actualitat s'ocupa de més funcions que les estrictament penals i dintre d'aquestes, la seva funció no és només la d'acusar sinó que també la de intervenir amb objectivitat en les causes criminals.

La promoció o defensa de el interès públic no significa defensa de l'Estat com persona jurídica, l'actuació del qual, en el pitjor dels casos, podria resultar contra cruel interès. En aquest supòsit el Ministeri Fiscal vindria

l·ligat en virtut de la sujecció a la legalitat i de la imparcialitat que han de regir la seva actuació, a procedir contra el propi Estat com persona jurídica o contra els seus agents o autoritats. La defensa de l'Estat queda coberta amb l'actuació de certs cossos o a través d'altres mecanismes. Col·labora en l'activitat jurisdiccional amb l'exercici de les seves funcions, però no té encomanada la funció de jutjar.

El art.2.1 EOMF resulta sorprenent i enganyós ja que diu que el Ministeri Fiscal està integrat amb autonomia funcional en el Poder Judicial. El Ministeri Fiscal no exerceix tasques jurisdiccionals sinó que col·labora amb l'Administració de Justícia.

ORGANITZACIÓ

Segons l'art.12 EOMF el Ministeri Fiscal compta amb els següents òrgans:

- Fiscal General de l'Estat: el nomena el Rei a proposta del Govern, una vegada escoltat el CGPJ (art.124.4 CE) i pot ser cessat de la mateixa manera (art.29.1 EOMF). Li correspon la direcció superior del Ministeri Fiscal
- Consell Fiscal
- Junta de Fiscals de Sala
- Inspecció Fiscal
- Secretaria Tècnica de la Fiscalia General de l'Estat
- Fiscalia del TS
- Fiscalia de la AN, dels TSJ i de les AP
- Fiscalies especials: sobretot la Fiscalia Especial per la prevenció i Repressió del Trànsit il·legal de Drogues, i la Fiscalia Especial per la Repressió dels Delictes Econòmics relacionats amb la Corrupció

CATEGORIES PROFESSIONALS

Són tres amb total paral·lelisme amb les categories de la carrera judicial:

- Advocat Fiscal
- Fiscal
- Fiscal de Sala del TS

PRINCIPIS

- Principis orgànics:
- *Unitat*: existeix només un Ministeri Fiscal per tot l'Estat, sota la dependència del Fiscal General de l'Estat i els mateixos òrgans de Govern
- *Dependència*: el Ministeri Fiscal depèn del Govern. Legalment aquest només pot interessar del Ministeri Fiscal que promogui davant els Tribunals les actuacions pertinents. El Fiscal General de l'Estat, escoltada la Junta de Fiscals de Sala del TS, resol sobre la procedència de la sol·licitud que no li vincula. Dintre del propi Ministeri Fiscal existeix total jerarquia o dependència. Tota la institució es troba sota la dependència del Fiscal General i d'aquest fins l'últim Advocat Fiscal que ha ingressat en la carrera existeix una estricta cadena de manaments. El Fiscal Superior sempre pot apartar a un Fiscal que estigui sota la seva dependència del assumpte que li havia encomanat (art.23 EOMF).
- Principis d'actuació:
- *Legalitat*: el Ministeri Fiscal té com finalitat perseguir amb objectivitat el interès social plasmat en les lleis. La seva actuació sempre ha d'estar regida per l'estricta legalitat.
- *Imparcialitat*: l'actuació del Ministeri Fiscal ha d'estar exclusivament orientada a la persecució del interès social reflexat en l'ordenament jurídic, la seva actuació ha de ser exquisitament imparcial.

Una conseqüència directa dels principis de legalitat i imparcialitat que regeixen en l'actuació del Ministeri

Fiscal és que aquest no ha d'aparèixer en el procés penal necessàriament com acusador sinó que està obligat a demanar l'absolució o la reducció de la condemna sol·licitada per les altres acusacions si considera que l'aplicació de la legalitat condueix a aquest resultat.

2.2.2 Advocats

La professió de l'advocat està regulada principalment als arts. 436, 437 i 439 a 442 LOPJ, i al Estatut General de la Advocacia (EGA), aprovat pel Real Decret 658/2001, del 22 de juliol.

Les funcions pròpies de l'advocat són: la direcció i defensa de les parts en el procés i en el consell o assessorament jurídic.

La intervenció de l'advocat resulta legalment obligada. L'advocat no assumeix la representació de les parts, sinó la seva direcció en el procés.

L'advocacia és una professió lliure i independent (art. 1.1 EGA). L'advocat que presti els seus serveis professionals en el territori d'un col·legi diferent al que pertany haurà de comunicar-lo a aquest. Entre les incompatibilitats que afecten a l'exercici de la advocacia pot destacar la d'exercir, en qualsevol concepte, càrrecs, funcions o llocs de treballs públics a l'Estat i en qualsevol Administració pública, siguin estatals, autonòmiques, locals o institucionals.

L'estatut professional dels advocats compren bàsicament, els següents dret i obligacions:

DRETS:

– Dret d'actuar amb llibertat i independència, sense altres limitacions que les imposites

per les lleis i per les normes ètiques i deontiques

– Dret a la llibertat d'expressió i defensa

– Drets inherents a la dignitat de la seva funció

– Drets als seus honoraris, els honoraris dels advocats són lliurement convinguts amb el client. Com referència i amb caràcter supletori, la fixació dels honoraris poden tenir-se en compte els barems orientatius del Col·legi corresponent (art 44.1 EGA).

DEURES:

- Secret professional de tots els fets o notícies de que tingui coneixement en raó de l'exercici de les seves funcions, sense que puguin ser obligats a declarar sobre ells.
- Actuació de bona fe
- Actuació diligent en interès del seu client
- Assistència jurídica gratuïta: els advocats assumeixen la defensa dels litigis que tinguin reconegut el dret a litigar gratuïtament i aquells que sol·licitin en el procés penal un advocat d'ofici o no designin advocat.
- Els advocats queden subjectes a la disciplina col·legial en l'exercici de les seves funcions, la transgressió de la qual pot donar lloc a les sancions disciplinàries col·legials oportunes (arts.442 LOPJ i 80 a 93 EGA). A més els advocats poden incórrer en responsabilitat civil i penal amb ocasió de l'exercici de la seva funció (arts.442.1 LOPJ i 78–79 EGA)

2.2.3 Procuradors

La professió de procurador també té caràcter lliure i independent (arts 438 a 442 LOPJ i al EGP, aprovat pel Real Decret 2046/1982, de 30 de juliol). La funció principal dels procuradors consisteix en la representació de les parts en el procés atorgada a través el corresponent apoderament.

Els actes de comunicació del Tribunal no es dirigeixen habitualment a les parts directament ni al seu advocat, si no que al procurador, que a la seva vegada, és qui ha de comunicar-los a aquells. De fet, l'advocat és per el Tribunal en certa forma fungible: a diferència del procurador, pot canviar tantes vegades com sigui durant les actuacions, sense necessitat de comunicar-lo al Tribunal.

L'exercici de la professió del procurador exigeix també la prèvia incorporació a un col·legi professional amb la corresponent submissió a la disciplina d'aquell. La retribució dels procuradors es realitza a través d'aranzels. Es prohibeix també el pacte de quota litis.

La sección civil de la Audiencia Provincial de Alicante actúa como *Tribunal de Marca Comunitaria* cuando resuelva los litigios expresados en el Art. 86.bis.4 LOPJ.

Existe una Sala 5ª del TS, la Sala de lo Militar. No se incluye en el cuadro al resultar excluida de la jurisdicción ordinaria e integrarse en la jurisdicción militar.